

MINISTER EDUKACJI I NAUKI

Warszawa, 30 czerwca 2022 r.

DKA-ZKO.036.1.2022.ŁT

Sprawozdanie za rok 2021 ze sposobu przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w Ministerstwie Edukacji i Nauki, kuratoriach oświaty oraz w jednostkach podległych Ministrowi Edukacji i Nauki, w dziale Oświata i wychowanie

Sprawozdanie obejmuje skargi i wnioski złożone w trybie wynikającym z przepisów zawartych w dziale VIII ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 735) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. Nr 5, poz. 46), zwanymi dalej odpowiednio „Kpa” i „rozporządzeniem”.

Poniższy dokument jest sprawozdaniem ze sposobu przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w roku 2021 przez:

- 1) Ministerstwo Edukacji i Nauki,
- 2) kuratoria oświaty,
- 3) Centralną Komisję Egzaminacyjną i okręgowe komisje egzaminacyjne, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Centrum Informatyczne Edukacji (obecnie Informatyczne Centrum Edukacji i Nauki¹), Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą – zwane dalej „jednostkami podległymi MEiN”.

Przyjmowanie skarg i wniosków przez ww. jednostki odbywało się w sposób określony przepisami Kpa i rozporządzenia.

1. Charakterystyka liczbowa skarg

Łączna liczba skarg wniesionych do Ministerstwa Edukacji i Nauki (MEiN), kuratoriów oświaty i jednostek podległych w roku 2021 wyniosła 1360 i zwiększyła się w porównaniu do roku 2020 o 8,45% (w roku 2020 wniesiono łącznie 1254 skargi).

Liczba skarg w roku 2021:

- uznanych za zasadne: 401 skarg (29,49% wszystkich skarg);

¹ Zarządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 31 stycznia 2022 r. (poz.10) w sprawie zmiany nazwy Centrum Informatycznego Edukacji i nadania statutu Informatycznemu Centrum Edukacji i Nauki.

- przekazanych do rozpatrzenia właściwym organom: 330 skarg (24,26% wszystkich skarg);
- niezawierających imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresu wnoszącego: 126 skarg (9,26 % wszystkich skarg).

2. Charakterystyka przedmiotowa skarg i wniosków

1) Ministerstwo Edukacji i Nauki

Dominująca problematyka skarg składanych do Ministerstwa Edukacji i Nauki, dotyczyła:

- bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i opieki w szkole;
- oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów, w tym zasad oceniania podczas nauki zdalnej oraz stosowania procedur podczas egzaminów – ósmoklasisty i maturalnych;
- sprawowania nadzoru pedagogicznego przez kuratorów oświaty, w tym sposobu przeprowadzenia kontroli w szkole;
- organizowania kształcenia uczniów z niepełnosprawnościami, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i indywidualnego nauczania.

W roku 2021 do Ministerstwa Edukacji i Nauki skierowano 3 wnioski, z których jeden uznany został za zasadny.

2) Kuratoria oświaty

Problematyka skarg uznanych za zasadne dotyczyła:

- realizowania przez szkoły zaleceń wynikających z orzeczeń wydawanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne;
- zapewnienia uczniom bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki;
- przestrzegania w szkołach zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów;
- sprawowania nadzoru pedagogicznego, w tym sposobu przeprowadzania kontroli oraz realizacji ustawowych zadań dyrektora szkoły.

W 2021 roku do kuratoriów oświaty wpłynął jeden wniosek, który został uznany za zasadny.

3) Jednostki podległe MEiN

W Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz okręgowych komisjach egzaminacyjnych dominujące zagadnienia, stanowiące przedmiot skarg uznanych za zasadne, dotyczyły następujących spraw:

- przestrzegania procedur egzaminacyjnych w szkołach;
- zgłoszenia przystąpienia do egzaminu maturalnego;
- funkcjonowania Systemu Informatycznego Obsługi Egzaminów Potwierdzających Kwalifikacje w Zawodzie.

W 2021 roku do Centralnej Komisji Egzaminacyjnej wpłynęło 25 wniosków uznanych za zasadne w sprawie dostosowania warunków i form przeprowadzenia egzaminu.

Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą (ORPEG) w 2021 roku rozpatrywał 2 skargi, które zostały uznane za bezzasadne.

Do Ośrodka Rozwoju Edukacji w 2021 r. wpłynęły 24 skargi, przekazane do rozpatrzenia właściwym organom.

W Informatycznym Centrum Edukacji i Nauki nie odnotowano wpływu skarg i wniosków.

3. Działania eliminujące przyczyny skarg oraz podejmowane w celu doskonalenia działalności ministerstwa, kuratoriów oświaty, jednostek podległych

W związku ze skargami na postępowanie kuratorów oświaty prowadzone w ramach nadzoru pedagogicznego nad szkołami w zakresie dotyczącym nieprzestrzegania zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów podjęto działania mające na celu doskonalenie działalności kuratoriów oświaty i tym samym usuwanie przyczyn tych skarg.

Od 2018 r. Ministerstwo planowo realizuje w kuratoriach oświaty kontrole nt. *Realizacja przez Kuratora Oświaty nadzoru pedagogicznego w zakresie przestrzegania zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach oraz zadań związanych z awansem zawodowym nauczycieli.*

Dotychczas przeprowadzono 12 kontroli w:

- 1) Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim (2018 r.);
- 2) Kuratorium Oświaty w Kielcach (2018 r.);
- 3) Kuratorium Oświaty w Warszawie (2018 r.);
- 4) Kuratorium Oświaty w Krakowie (2019 r.);
- 5) Kuratorium Oświaty w Opolu (2019 r.);
- 6) Kuratorium Oświaty w Białymstoku (2019 r.);
- 7) Kuratorium Oświaty w Szczecinie (2020 r.);
- 8) Kuratorium Oświaty w Lublinie (2020 r.);
- 9) Kuratorium Oświaty w Rzeszowie (2020 r.);
- 10) Kuratorium Oświaty w Poznaniu (2021 r.);
- 11) Kuratorium Oświaty we Wrocławiu (2021 r.);
- 12) Kuratorium Oświaty w Olsztynie (2021 r.).

Ministerstwo Edukacji i Nauki, w bieżącym roku, kontynuuje kontrole kuratoriów w ww. zakresie (kontrole w: Kuratorium Oświaty w Łodzi i Kuratorium Oświaty w Gdańsku).

Minister Edukacji i Nauki, zgodnie z art. 60 ust. 1 pkt 2 ustawy - Prawo oświatowe² nadzoruje i koordynuje wykonywanie nadzoru pedagogicznego na terenie kraju, w szczególności nadzoruje działalność kuratorów oświaty w tym zakresie. W celu realizacji tych zadań minister:

- ustala podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa, w tym zadania z zakresu nadzoru pedagogicznego
- kontroluje sprawność i efektywność nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratorów oświaty oraz przestrzeganie przepisów obowiązujących w tym zakresie, a także może wydawać na piśmie kuratorom oświaty wiążące ich wytyczne i polecenia, z wyjątkiem indywidualnych spraw rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej;
- może organizować dla kuratorów oświaty szkolenia, narady i konferencje.

² t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.

W celu zminimalizowania liczby skarg, MEiN podejmuje następujące działania:

- przy ustalaniu podstawowych *kierunków realizacji polityki oświatowej państwa* na kolejne lata szkolne uwzględnia zagadnienia, które są najczęściej poruszane w sprawach kierowanych do MEiN, w tym w skargach;
- przekazuje w trakcie cyklicznych spotkań z kuratorami oświaty uwagi dotyczące dostrzeżonych nieprawidłowości w zakresie dokonywanej – w trybie nadzoru pedagogicznego – oceny zgodności z przepisami prawa działalności szkół;
- współpracuje w trudnych sprawach indywidualnych z pracownikami wydziałów nadzoru pedagogicznego kuratoriów oświaty;
- każdorazowo, w przypadku wystąpienia nieprawidłowości co do przyjętych przez pracowników kuratoriów rozstrzygnięć, także podczas prowadzonych kontroli, przesyła do kuratorów oświaty pisma nadzorcze informujące o błędach, wyjaśniające zastosowanie przepisów prawa w konkretnej sprawie, ew. wskazujące na potrzebę/konieczność ponownego zbadania sprawy oraz wzmocnienia nadzoru kuratora nad pracą wizytatorów.

MEiN zwrócił się do kuratorów oświaty, aby w trakcie spotkań z dyrektorami szkół i placówek omówione zostały zagadnienia dotyczące nieprawidłowości w funkcjonowaniu szkół i placówek, w szczególności w zakresie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz sprawowania nadzoru pedagogicznego, w tym sposobu przeprowadzania kontroli i realizacji ustawowych zadań dyrektora szkoły, stwierdzone w trakcie kontroli doraźnych realizowanych w związku ze sprawami zgłaszanymi kuratorom przez rodziców, uczniów oraz inne podmioty.

Działania dotyczące zapewnienia przez szkoły realizacji zaleceń wynikających z orzeczeń wydawanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne

W ocenie MEiN, przepisy prawa oświatowego obowiązujące w roku szkolnym 2020/2021 dotyczące organizacji pracy szkół i placówek systemu oświaty w pandemii COVID-19³, umożliwiły dyrektorom szkół wszystkich typów (podstawowe i ponadpodstawowe) i rodzajów (ogólnodostępne, integracyjne, specjalne) prawidłowe zorganizowanie kształcenia uczniów posiadających np. orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenie o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, z uwzględnieniem realizacji zaleceń zawartych w tych orzeczeniach np. z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jeżeli stacjonarna działalność jednostek oświatowych była czasowo ograniczona.

Poza tym, pomimo trwającego od roku 2020 na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, przepisy prawa oświatowego⁴ wskazywały (i nadal wskazują) dyrektora szkoły jako osobę odpowiadającą za, odpowiednio:

³ M.in. znowelizowane w 2021 roku rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej:

- z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2020r. poz. 493, z późn. zm.),
- z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 1389, z późn. zm.).

⁴ Art. 68 ust. 1 pkt 10 i art. 127 ust. 16 – 17 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.).

realizację zaleceń wynikających z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ucznia, zorganizowanie w porozumieniu z organem prowadzącym indywidualnego nauczania i indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego. W związku z funkcjonowaniem szkół i placówek oświatowych w warunkach epidemii, zadania dyrektora szkoły i placówki dotyczyły w szczególności przekazywania uczniom, rodzicom i nauczycielom informacji o sposobie i trybie realizacji zadań jednostki m.in. w zakresie organizacji kształcenia specjalnego, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, indywidualnego nauczania.

Obowiązkiem dyrektora jednostki oświatowej było także koordynowanie współpracy nauczycieli z uczniami lub rodzicami, z uwzględnieniem potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych dzieci i uczniów, w tym objętych kształceniem specjalnym na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego czy indywidualnym nauczaniem na podstawie orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania. W przypadku szkół podstawowych specjalnych oraz szkół ponadpodstawowych specjalnych, w tym funkcjonujących w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych – zajęcia mogły być prowadzone w szkole, a decydował o tym dyrektor szkoły.

Działalność ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych była czasowo ograniczona, ale pozostawiono możliwość realizacji zajęć wynikających z zaleceń zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego na terenie ośrodka – za zgodą rodziców uczniów posiadających to orzeczenie. Wówczas zajęcia mogły być realizowane w bezpośrednim kontakcie ucznia z osobą prowadzącą te zajęcia, z zastosowaniem zaleceń i wytycznych sanitarnych.

Na terenie szkoły lub placówki mogły odbywać się zajęcia, których nie można było zrealizować z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, przy czym zachowano całkowitą dobrowolność uczestniczenia w zajęciach uczniów objętych kształceniem specjalnym.

W wyborze sposobu realizacji zajęć zalecano też uwzględnienie możliwości danej jednostki systemu oświaty, z zachowaniem bezpiecznych i higienicznych warunków ich realizacji. Dotyczyło to również realizacji zaleceń zawartych w ww. orzeczeniach dotyczących konieczności objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną⁵ np. w formie zajęć specjalistycznych.

Jednocześnie 8 września 2020 r. weszły w życie dwa rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4 września 2020 r.:

- *zmieniające rozporządzenie w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży*⁶,
- *zmieniające rozporządzenie w sprawie indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży*⁷.

⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1280).

⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 1537

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1538

Wprowadzone zmiany umożliwiły w roku szkolnym 2020/2021 dyrektorom szkół zorganizowanie zajęć w ramach indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub zorganizowanie tych zajęć w wersji mieszanej: częściowo w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem i częściowo w inny sposób np. z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Dyrektorzy szkół mogli wprowadzać taką organizację zajęć wyłącznie na wniosek rodziców dziecka lub ucznia. Jednocześnie, zajęcia indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania mogły być prowadzone w dotychczasowy sposób, tj. w bezpośrednim i indywidualnym kontakcie dziecka lub ucznia z nauczycielem.

Powyższe rozwiązanie było możliwe do wprowadzenia również w roku szkolnym 2021/2022 na podstawie przepisów rozporządzeń Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 sierpnia 2021 r.:

- *zmieniającego rozporządzenie w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży*⁸;
- *zmieniającego rozporządzenie w sprawie indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży*⁹.

W związku z trwającym w roku 2021 na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanem epidemii, który mógł zagrażać zdrowiu dzieci, konieczne było przedłużenie możliwości zorganizowania zajęć indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i zajęć indywidualnego nauczania bez konieczności bezpośredniego kontaktu dziecka lub ucznia z nauczycielem.

Równocześnie przez cały czas zapewniane było także wsparcie uczniom, w tym z niepełnosprawnościami, którzy ze względu na niepełnosprawność nie mogli uczyć się zdalnie w domu. Dyrektor szkoły miał obowiązek zorganizować dla tych uczniów zajęcia w szkole lub umożliwić tym uczniom realizację zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość na terenie szkoły.

Natomiast dla pozostałych uczniów, którzy z uwagi na brak możliwości realizowania zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w miejscu zamieszkania, dyrektor szkoły mógł umożliwić tym uczniom realizację zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość na terenie szkoły.

Aby wesprzeć uczniów, w tym z różnymi rodzajami niepełnosprawności, nauczycieli i rodziców w powrocie do stacjonarnej nauki w szkołach i placówkach, Ministerstwo przygotowało poradnik *Dobre praktyki dotyczące funkcjonowania jednostek systemu oświaty w okresie zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19*¹⁰. Poradnik zawiera wskazówki, jak organizować nauczanie na odległość lub w wariacie mieszanym. W materiale znajdują się również wskazówki i porady dotyczące kształcenia na odległość uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym oraz współpracy z rodzicami takich uczniów, a także kwestie związane z organizacją zajęć rewalidacyjnych

⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 1571

⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1570

¹⁰ <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/dobre-praktyki-w-zakresie-zdalnej-edukacji--poradnik-men>

i rewalidacyjno-wychowawczych. Zestaw dobrych praktyk znajdują w materiale także specjaliści zajmujący się pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Na udostępnionej szkołom Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej *e-podreczniki.pl*¹¹ zostały zamieszczone różnego rodzaju materiały edukacyjne przeznaczone dla wszystkich etapów kształcenia do wykorzystania przez uczniów i nauczycieli do nauki zdalnej. Materiały te zostały dostosowane do potrzeb uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Dodatkowo, w bloku *Kształcenie na odległość* zebrane zostały materiały dotyczące kształcenia uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi. Platforma spełnia również warunki WCAG 2.0 na poziomie AA.

Ministerstwo Edukacji i Nauki przygotowało także wykaz materiałów edukacyjnych, zawierający publikacje i poradniki dla nauczycieli, dyrektorów szkół oraz rodziców. Wśród materiałów dostępnych na stronach internetowych MEiN, Ośrodka Rozwoju Edukacji i kuratoriów oświaty, znalazły się m.in. publikacje i poradniki pomocne w pracy z uczniami, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, po długotrwałym okresie nauki zdalnej związanej z trudną sytuacją pandemiczną¹².

1 września 2021 r. wszyscy uczniowie, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i objęci kształceniem specjalnym, powrócili do szkół rozpoczynając naukę w sposób tradycyjny. Nadal bardzo ważnym elementem zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim uczniom na terenie wszystkich szkół i placówek systemu oświaty było przestrzeganie wytycznych MEiN, MZ i GIS, stanowiących zbiór zaleceń i rekomendacji ukierunkowanych na zapewnienie bezpiecznej i higienicznej organizacji zajęć w warunkach epidemii.

Działania dotyczące zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, opieki i wychowania oraz zapewnienie ww. warunków podczas reżimu sanitarnego

Ministerstwo Edukacji i Nauki projektuje działania zapewniające bezpieczne warunki kształcenia, wychowania i opieki dotyczące systemowych rozwiązań prawnych wspierających szkoły i placówki w wypełnianiu ich funkcji wychowawczej i zadań wychowawczo-profilaktycznych. Znowelizowane w sierpniu 2020 r. przepisy rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹³, umożliwiły dyrektorom szkół elastyczne reagowanie w roku szkolnym 2020/2021 w przypadku zagrożenia zdrowia uczniów. Przepisy te sprawdziły się w trakcie ich stosowania, a praktyka pokazała, że pozostawienie w tym obszarze decyzyjności dyrektorom szkół, przy jasno określonych warunkach koniecznych do spełnienia, zapewnia lepsze dopasowanie do panujących w danej jednostce oświatowej realiów organizacyjnych i epidemicznych.

Rozwiązania organizacyjno-prawne zapewniły bezpieczeństwo uczniom i pracownikom umożliwiając podejmowanie działań adekwatnych do tempa

¹¹ <https://zpe.gov.pl/ksztalcenie-na-odleglosc>

¹² <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wsparcie-uczniow-w-powrocie-do-szkol--materiały-edukacyjne>

¹³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604).

rozwoju pandemii. Celem tego rozwiązania była odpowiednia, punktowa reakcja szkół na zaistniałe ryzyko zakażenia. Konsekwencją zawieszenia zajęć była nauka z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

W celu uzyskania najbardziej optymalnego rozwiązania w proces decyzyjny, dotyczący zawieszania zajęć w sytuacji zagrożenia epidemicznego, włączono trzy elementy:

- wiedzę dyrektora z zakresu profilaktyki zdrowia uczniów i nauczycieli oraz ich indywidualnej sytuacji,
- możliwości organu prowadzącego w zakresie organizacji oświaty i wychowania, w tym wsparcia organizacyjnego danej szkoły, a także
- specjalistycznej wiedzy państwowego powiatowego inspektora sanitarnego w zakresie przyczyn i skutków epidemii.

W przypadku stwierdzenia zakażenia COVID-19 u uczniów lub pracowników szkoły, państwowy powiatowy inspektor sanitarny przeprowadzał dochodzenie epidemiologiczne, którego celem było ustalenie kręgu osób narażonych. W jego wyniku podejmowana była decyzja w zakresie zastosowania odpowiednich działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się wirusa. Wydana przez państwowego powiatowego inspektora sanitarnego pozytywna opinia wobec inicjatywy zawieszenia zajęć w szkole lub placówce uwzględniała wszelkie kwestie skali zagrożenia epidemiologicznego dla danej społeczności szkolnej.

W trakcie zmieniającej się sytuacji epidemicznej oraz wdrożonym działaniom wynikającym z Narodowego Programu Szczepień przeciwko COVID-19, Rada Konsultacyjna ds. Bezpieczeństwa w Edukacji przy Ministrze Edukacji i Nauki zarekomendowała dyrektorom szkół: *„Umożliwienie uczniom, którzy nie zostali skierowani na kwarantannę lub izolację domową, udział w zajęciach pozalekcyjnych na terenie szkoły, a w miarę możliwości organizacyjnych (m.in. technicznych, lokalowych, kadrowych) także w zajęciach obowiązkowych w trybie stacjonarnym”*.

Rekomendacja ta podczas posiedzenia 19 listopada 2021 r. została przyjęta przez Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego.

Dzięki ww. rekomendacji, każdy dyrektor szkoły mógł zastosować elastyczne narzędzie dostosowane do warunków i możliwości organizacyjnych swojej placówki, tak aby uczniowie, którzy nie zostali skierowani na kwarantannę lub izolację domową, mogli uczyć się w sposób tradycyjny, na terenie szkoły oraz uczestniczyć w zajęciach pozalekcyjnych.

Kolejne decyzje dotyczące ograniczeń w życiu społecznym, w tym w edukacji, były podejmowane zgodnie z rekomendacjami służb medycznych i sanitarnych, na podstawie szczegółowych analiz i obserwacji dynamicznie zmieniającej się sytuacji.

Ponadto, w celu ograniczenia ryzyka rozprzestrzeniania się zakażenia, który w 2021 r. był celem dominującym i umożliwienia uczniom rozpoczęcia nauki w szkołach w bezpiecznych i higienicznych warunkach pandemii Minister Edukacji i Nauki:

- poddawał analizie rozwiązania i ich efekty występujące w innych państwach, głównie europejskich,

- podczas wideokonferencji z ministrami edukacji państw UE wymieniano informacje i doświadczenia na temat wpływu pandemii na funkcjonowanie systemów oświaty; omawiano w szczególności kwestie dotyczące rozwiązań w zakresie kształcenia na odległość,
- zapewnił opiniowanie i współpracę z Ministrem Zdrowia oraz Głównym Inspektorem Sanitarnym,
- monitorował sytuację przedszkoli i placówek oświatowo-wychowawczych, których funkcjonowanie nie zostało w całości ograniczone,
- adekwatnie do stanu epidemii przygotowywał i przedstawiał zalecenia dla szkół, które zawierały ogólne i szczegółowe zalecenia związane m.in. z: organizacją zajęć w szkole, wydawaniem posiłków, higieną, czyszczeniem, dezynfekcją pomieszczeń i powierzchni, postępowaniem w przypadku podejrzenia zakażenia u uczniów i pracowników szkoły,
- zostały rozpowszechnione m.in. na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz kanałach społecznościowych MEiN:
 - *Wytyczne przeciwepidemiczne Głównego Inspektora Sanitarnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej i innych form wychowania przedszkolnego oraz instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 - aktualizacja V*¹⁴,
 - *Wytyczne MEiN, MZ i GIS dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych – dwie aktualizacje w roku szkolnym 2020/2021*¹⁵,
 - *Wytyczne MEiN, MZ i GIS dla klas I-III szkół podstawowych – trzy aktualizacje w roku szkolnym 2020/2021*¹⁶,
 - *Wytyczne dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych, które obowiązywały od 1 września 2021 r. Był to zbiór zaleceń i rekomendacji, których celem była bezpieczna oraz higieniczna organizacja zajęć w warunkach epidemii w nowym roku szkolnym*¹⁷,
 - *Wytyczne w sprawie organizacji uroczystości studniówkowych z 21 grudnia 2021 r.*¹⁸;
- zapewnił wymianę i upowszechnienie istotnych informacji. W drugiej połowie sierpnia 2020 r. i 2021 r. odbyły się spotkania z wojewodami, z regionalnymi inspektorami sanitarnymi, dyrektorami szkół i placówek. Przekazywano materiały informacyjne dla dyrektorów szkół, rodziców z najważniejszymi wytycznymi dotyczącymi zasad bezpieczeństwa i schematami procedur.

Członkowie kierownictwa Ministerstwa Edukacji i Nauki uczestniczyli w posiedzeniach Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, podczas których przedstawiana była bieżąca sytuacja w edukacji, omawiane scenariusze działań i – na podstawie analizy otrzymanych informacji z wielu resortów – podejmowane kolejne decyzje.

¹⁴ <https://www.gov.pl/web/gis/wytyczne-przeciwepidemiczne-glownego-inspektora-sanitarnego-dla-przedszkoli-oddzialow-przedszkolnych-w-szkole-podstawowej-i-innych-form-wychowania-przedszkolnego-oraz-instytucji-opieki-nad-dziecmi-w-wieku-do-lat-3---v-aktualizacja>

¹⁵ <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/bezpieczna-edukacja>

¹⁶ <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/bezpieczna-edukacja>

¹⁷ <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wytyczne-mein-mz-i-gis-dla-szkol-podstawowych-i-ponadpodstawowych-obowiazujace-od-1-wrzesnia-2021-r>

¹⁸ <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wytyczne-mein-mz-i-gis-dotyczące-organizacji-uroczystosci-szkolnych-studniowki>

Mając na uwadze zalecenia higieniczne określone w Wytycznych, w wyniku współpracy z Ministerstwem Zdrowia, zostało zapewnione dodatkowe wsparcie dla przedszkoli, szkół i placówek oświatowych w środki ochrony indywidualnej oraz termometry bezdotykowe.

Ministerstwo Edukacji i Nauki zachęcało dyrektorów szkół i placówek oświatowych do składania zamówień na dostawę bezpłatnego płynu do dezynfekcji oraz masek medycznych dla personelu szkolnego za pośrednictwem formularza¹⁹. Zapas płynów i maseczek był przekazywany przez Ministerstwo Zdrowia. W ramach współpracy Ministerstwa Edukacji i Nauki z Rządową Agencją Rezerw Strategicznych do szkół dostarczane były środki ochrony indywidualnej.

Na stronach internetowych Ministerstwa Edukacji i Nauki był dostępny do bezpłatnego pobrania²⁰ poradnik *Bezpieczna szkoła. Zagrożenia i zalecenia działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów*. Stanowi on kompendium wiedzy/zbiór rekomendacji nt. działań profilaktycznych związanych z ryzykiem wystąpienia zagrożeń bezpieczeństwa w szkole/placówce wraz ze wskazaniem przepisów w tym zakresie, zawiera działania profilaktyczne i procedury w odniesieniu do bezpieczeństwa fizycznego (wewnętrznego i zewnętrznego) oraz bezpieczeństwa cyfrowego.

W okręgowych komisjach egzaminacyjnych co roku prowadzone są obowiązkowe szkolenia dla dyrektorów szkół. Podczas tych szkoleń zwrócono szczególną uwagę na przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów zewnętrznych.

Okręgowe komisje egzaminacyjne wykorzystują i rozpowszechniają opracowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną materiały multimedialne dla rodziców i osób zdających, które objaśniają obowiązujące przepisy prawa. Opracowano również własne materiały informacyjne, w tym dedykowane zdającym, popularyzujące obowiązujące procedury przeprowadzania egzaminów.

W Centralnej Komisji Egzaminacyjnej dokonano opisów zmian do wprowadzenia przez wykonawcę świadczącego usługi utrzymania Systemu Informatycznego Obsługi Egzaminów Potwierdzających Kwalifikacje w Zawodzie.

ORPEG na bieżąco monitoruje sposób zarządzania i organizacji procesów edukacyjnych w Zespole Szkół, szkołach polskich, szkołach europejskich, sekcjach polskich we Francji oraz szkołach w Polsce. W ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego wspomaga osoby na stanowiskach kierowniczych i jest z nimi w stałym kontakcie e-mailowym i telefonicznym. ORPEG wysyła korespondencję seryjną, w której wyjaśnia kwestie obowiązujących przepisów prawnych odnoszących się do oświaty, zasady funkcjonowania i organizacji pracy szkół, realizacji ram programowych kształcenia uzupełniającego oraz kształcenia ogólnego, zatrudniania kadry pedagogicznej i pracowników administracyjnych, zasady funkcjonowania organów statutowych szkoły.

Wnioski powstałe w trakcie monitorowania pracy szkół i po rozpatrzeniu skarg pozwalają uszczegółowić kierunek wsparcia i monitoringu. Działanie to z kolei

¹⁹ Znajdującego się na stronie: <https://soi.mz.gov.pl>, zakładka: Szkoły.

²⁰ <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/bezpieczenstwo-fizyczne-i-cyfrowe-uczniow--poradnik-men>.

przyczynia się do budowania świadomości oświatowej wśród obywateli polskich za granicą.

ORPEG organizuje cykliczne narady i konferencje dla kierowników szkół polskich i sekcji polskich, na których poruszane są m.in. kwestie dotyczące organizacji pracy szkół, prowadzenia dokumentacji szkolnej, naboru na wolne stanowiska nauczycieli, rekrutacji uczniów, awansu zawodowego nauczycieli.

Na bieżąco przedstawiana jest oferta szkoleniowa, aktualizowana zgodnie z bieżącymi potrzebami (np. komunikacja interpersonalna i interakcje społeczne, budowanie pozytywnych, motywujących relacji z uczniem, kryzys w życiu i młodzieży).

Poza tym ORPEG przeprowadził kontrole doraźne w trybie zdalnym, co umożliwiło bezpośredni kontakt ze skarżącymi. W ich wyniku wydano zalecenia pokontrolne kierownikom szkół, a także monitorowano ich wdrażanie. W jednym przypadku w wyniku przeprowadzonej kontroli odwołano kierownika szkoły ze stanowiska oraz zawiadomiono Rzecznika Dyscyplinarnego o popełnieniu przez nauczyciela czynu naruszającego prawa i dobro dziecka.

W załączeniu: zestawienie liczbowe skarg i wniosków wniesionych w roku 2021 do Ministerstwa Edukacji i Nauki, kuratoriów oświaty oraz jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Edukacji i Nauki, w dziale Oświata i wychowanie.

OPRACOWAŁ
Łukasz Trawiński
Główny specjalista
w Departamencie Kontroli i Audytu

AKCEPTOWAŁA
Anna Nojszewska
Zastępca dyrektora
Departamentu Kontroli i Audytu

ZATWIERDZAM

Przemysław Czarnek
Minister
/ – podpisano cyfrowo/